

KJAK

Er hatta Framsókn

EYÐUN Á LAKJUNI

Sat og lurtaði eftir útvarpinum leygarkvöldið um nátturðaleitið og hoyrði Poul Michelsen - júst afturkomnan av fyrsta landsfundi hjá Framsókn - trína inn í lurtitólið heima í køkinum. Tað var mikið hugnaligt, men so kvakk eg við og hugsaði við mær sjálvum, um eg mundi hoyra rætt, um hann virkliga segði hatta. Tað, eg helt

meg hoyra hann siga, var, at hann valdi at betrakta fólkaatkvøðuna um kommunusamanlegging fyrri ongantið at hava verið, tí at hon ikki er til gagns fyrri ta tilgongd, vit eru í! Eg hugsaði við mær sjálvum, at hatta kann ikki vera rætt. So lítla virðing kann ein valdur føroyskur løgtingsmaður ikki hava fyrri fólksins vilja.

So eg mátti út á netið at leita mær tíðindasendingina fram aftur. – Jú, rætt var!

Útvarpsmaðurin spyr: "Men vit høvdu jú eina fólkaatkvøðu um kommunubygnaðin, eigur mann ikki at halda seg til tað?"

Og Poul Michelsen svarar eitt sindur flennandi: "Ja, hvat segði hon, hvat segði tann fólkaatkvøðan? Eg havi spurt nógv fólk, og eingin veit egentliga, hvat fyrigeikk."

Og síðani segði hann eitt sindur um vánaligu val-lutøkuna og konkluderar, at so má okkurt vera galið við tí, ið spurt verður um. Og so sigur hann víðari: "So eg velji at betrakta hasa har fólkaatkvøðuna ongantið at hava verið, tí at hon kann ongantið gera gagn í tí tilgongd, sum vit eru í. Tí

tey fólkin, sum hava svarað nei, tey vistu vit áðrenn, at tey vildu svara nei. So tað behøvdust vit ikki at gera nakra fólkaatkvøðu fyrri." Og so hugleiðir hann eitt sindur um, at fólkin, ið vilja nýskipan ikki eru spurd um hetta, og at vit heldur áttu at havt eina fólkaatkvøðu um, vit vilja nýskipan ella ikki. Og so sigur hann eisini, at tað eru afturhaldskreftirnar, sum hava vunnið!

Sig mær, eiga vit ikki at hava val, bara tí vit halda, vit vita, hvat fólkið fer at velja? Hvat er hetta fyrri nakað?

Eg haldi, at eg veit, hvat ið fyrigeikk. Vit í Eysturoynni vórðu spurd ein sera einfaldan spurning, um vit vildu, at Eysturoyggin - burtursæð frá Eiði og byggunum eysturoyarmegin í Sunda kommunu

- vildu vera ein kommuna. Ja ella nei. Torførari var tann spurningurin ikki. Síðani hevur fólkið valt eftir síni bestu sannføring. At tey, ið hava verið ímóti hesi ætlanini nú vera kallað afturhaldskreftirnar í Føroyum av Framsókn, tað mugu tey so bara liva við.

So kundi eg kanska hóskaandi spurt, um allir teir mongu leirvíkingarnir, sum atkvøddu nei, eru afturhaldskreftirnar í Føroyum, ella um øll í Gøtunum, sum atkvøddu ímóti, eru afturhaldskreftirnar í Føroyum. Ella eru tey væl meira enn 50% av øllum fuglfirðingum, sum hava valrætt yvirhøvur, og sum atkvøddu ímóti - eru tey afturhaldskreftirnar í Føroyum? Jú, kanska sambært formanninum í Framsókn.

Men tað var nú ikki vanligt ímillum tey liberalu at kalla fólkið, har tað kanska er eina mest vinnuligur framburður í einum landi, fyrri afturhaldskreftir.

Og so eitt lítið vet aftur til hatta við virðingini fyrri tí, ið fólkið hevur sagt. At hoyra ein føroyskan politikara, sum er formaður í einum flokki, ið rópar seg bæði liberalan og frísinnaðan, siga, at ein fólkaatkvøða, sum okkara demokratiskt valdu myndugleikar lógliga hava sett í verk, fyrri honum er at betrakta sum, at hon ikki hevur verið, tí at hon ikki hóska inn í ta tilgongd, ið mann nú einaferð sjálvur gongur runt og heldur er tann rætta - ja, tað haldi eg er bara so ófatiliga langt við síðuna av.

Bæði rættar- og politiska skipanin treingja til óhefta høvuðseftirskoðan

DAGFINNUR DANBJØRG

Seinastu 20 árin hava vit ferð eftir ferð sæð teir stóru sleppa snikkaleysar undan figgjarligum kriminaliteti.

Í 90'unum - eftir at landið varð koyrt á húsagang orsaka av umfatandi figgjarligum kriminaliteti framt av politikarum, stjórum og advokatum - vórðu allir - eftir bestiltari kanning - frítíknir fyrri straf, tí - sum rættarskipanin fasthelt, so høvdu øll havt kunnleiki til figgjarsvindilin, og tá politiska skipanin bygd á kollektiva ábyrgd, so kundi ongin einstakur ábyrgdast. Er tað ikki ein heilt einastandandi og hartil

fantastiskt argumentatión, sum frítekur heila bandan fyrri svindil í milliardaklassanum. Einasti, ið varð dømdur og mátti inn at sita, var blaðstjórin á Oyggjatiðindi, tí hann vágaði sær at skriva um figgjaróskilið í blaðnum. Ein og hvør við bert vanligum gonguviti mann skilja, at her ruggar ikki alt rætt - og so langt ifrá. Men hvat í Guðs garði mundi politivaldið og rættarskipanin sum heild teinkja fyrri sær og havast at í hesum fyrri Føroya fólk so álvarsliga máli, ið m.a. viðfórði eitt arbeidssloysi upp á uml. 25

% og noyddi uml. 7000 fólk av landinum, meðan mong misti hús og heim og vórðu sett í botnleysa skuld?

Hví sluppu brotsmenninir? Hevði rættarskipanin longu frá byrjanini eina skjúlða ætlan, ið gekk út upp á ikki at leggja seg út við teir stóru, tí teir óttaðust politisku avleiðingarnar millum Føroyar og Danmark, um kriminelli bandin varð innisperraður? Teir kendu trupulleikarnar í '50-unum, tá stríðið bert stóð um ein lækna. So best var helst at binda um heilan fingur. Hetta eigur at verða kannað til botns, tí tað sær út til at fingið sera óhepnar fylgir bæði fyrri heiðurligheit og reiðiligheit yvir ein breiðan kamb og hevur verið og er til alstóran skaða fyrri land og fólk.

Lítið og einki fær fylgir. Stjórar, ið hava koyrt banka á heysin, fáa lovað milliónir sum fráfaringsløn fyrri gott og trúfast arbeiði og harumframt góð stórv.

Skattasnýtarar og mvgsvikarar í 100 mill. kr. klassanum ganga sum flippumenn og spæla kong gularót, meðan aðrir eru konkursryttarar við dýrum bilum og á uttanlandaferðum minst tvær ferðir um árið, meðan heiðurlig fólk stríðast við at fáa endarnar at røkka saman. Soleiðis hevur tað verið í mong. Mong vita tað. Men fá hava roynt at steðgað hesum figgjarliga galskapinum. Hetta verður bert sæð sum liður í øllum svansinum, har mong - ið figgjarliga sleppa at liva og láta, sum teimum listir - eru brøður í andanum og integreraðir í høggraradikala politiska hovinum. Politiski myndugleikin spælir sløvur, meðan hin eina skitna hondin vaskar hina skitnu hondini reina.

Nepotisman florerar. Og alt letur seg gera, um tú stuðlar høggra. Himmalhøgu vøruprísirnar verða væl-signaðir av høggra, tí mono- og duopollingarnir eru við í høggraklaninum. Fólksins

verja er avmonterað, um hon nakrantíð hevur verið til.

Býtið av fólksins ogn, er ein søga fyrri seg, sum sólklárt treingir til eina djúptgangandi kanning og avdúking.

Pensiónskattingin og flat-skattaskipanin mugu kannast til botns, og úrslitið almannakunngerðast, so fólkið kann tala út frá eksaktari vitan og ikki einans frá høggrapropagandistiskum hávum.

At fjøldin framvegis finnur seg í politisku viðferðini er óskiljandi. Kanska er portrið til Danmarkar ein endaloysn, sum kann gerast aktuel, um fátækradømi, arbeidssloysið ella kúgan ikki verður at liva við her á oyggjunum. Men tað er fúl skomm at fólk okkara ikki kann velja at verða her, um tey ynskja tað, tí politiska skipanin er gjøgnumsráð av figgjarligum órættvísi.

Skipað móttøða er neyðug, skal órættvísi steðgað. Lættar loysnir finnast neyvnan, men vit kunnu byrja

við at krevja tvær óheftar kanningar, ið skulu finna fram til:

1. Hví verður figgjarligur kriminalitetur, í vissum førum, loyvður?

2. Hví verða skattaeftirstøður ikki innkravdar?

3. Hví sleppa summi frá at gjalda mvg?

4. Hví er eingin prísansari á øllum vanligum vørum?

5. Hvussu nepotisma - vina- og kenningapolitikkur verður praktiseraður - og hvussu hetta kann verða steðgað við lóg.

Kanska átti annað at verðið tikið við.

Til H við høggra!